

References

1. Volovyk, N. (2022). Health-related fitness: a study guide for students of higher educational institutions. K.: Publishing house of National Pedagogical Dragomanov University, 297.
2. Volovyk N. I., Putrov O. Y. (2022). The history of the development of the Pilates method. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works*, 3K (147) 22, 86-89.
3. Volovyk N. I., Pidvalna O. V. (2021). The concept of the powerhouse of the Pilates method. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works*, 3K (131) 21, 82-85.
4. Bagherzadeh-Rahmani B, Kordi N, Haghghi AH, et al. (2022). Eight Weeks of Pilates Training Improves Respiratory Measures in People with a History of COVID-19: A Preliminary Study. *Sports Health*. 2022;0(0). doi:10.1177/19417381221124601
5. Di Lorenzo C.E. (2011). Pilates: what is it? Should it be used in rehabilitation? *Sports Health*. Jul;3(4):352-61. doi: 10.1177/1941738111410285. PMID: 23016028; PMCID: PMC3445206.
6. Gholamalishahi S., Backhaus I., Cilindro C., Masala D., La Torre G. (2022). Pilates-based exercise in the reduction of the low back pain: an overview of reviews. *Eur Rev Med Pharmacol Sci*. Jul;26(13):4557-4563. doi: 10.26355/eurrev_202207_29176. PMID: 35856344.
7. Guthold R., Stevens G.A., Riley L.M., et al. (2020). Global trends in insufficient physical activity among adolescents: a pooled analysis of 298 population-based surveys with 1.6 million participants. *Lancet Child Adolesc Health*; 4:23–35. 10.1016/S2352-4642(19)30323
8. Isacowitz, Rael, and Clippinger Caren. (2011). Pilates anatomy. Champaign, IL: Human Kinetics, 212.
9. Isacowitz, Rael. (2014). Pilates, 2nd edition. Champaign, IL: Human Kinetics, 392.
10. Nickels M, Mastana S, Denniff M, Codd V, Akam E. (2022). Pilates and telomere dynamics: A 12-month longitudinal study. *J Bodyw Mov Ther*. Apr; 30:118-124. doi: 10.1016/j.jbmt.2022.02.013. Epub 2022 Feb 6. PMID: 35500959.
11. Ozturk N, Unver F. (2022). The effects of pilates on posture and physical fitness parameters in 5-6 years old children: A non-randomized controlled study. *J Bodyw Mov Ther*. Jul;31:153-158. doi: 10.1016/j.jbmt.2022.03.009. Epub 2022 Mar 20. PMID: 35710213.
12. Pereira, M. J., Dias, G., Mendes, R., Mendes, R. S., Martins, F., Gomes, R., Gama, J., Castro, M. A., & Vaz, V. (2022). Efficacy of Pilates in Functional Body Composition: A Systematic Review. *Applied Sciences*, 12(15), 7523. <https://doi.org/10.3390/app12157523>
13. Portia, Page (2011). Pilates illustrated. Champaign, IL: Human Kinetics, 245.
14. Rodriguez-Fuentes, G., Silveira-Pereira, L., Ferradans-Rodriguez, P., & Campo-Prieto, P. (2022). Therapeutic Effects of the Pilates Method in Patients with Multiple Sclerosis: A Systematic Review. *Journal of Clinical Medicine*, 11(3), 683. <https://doi.org/10.3390/jcm11030683>

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K(162).19

УДК 796.078:316.3(045)

Воропай С.М.

кандидат педагогічних наук, професор,
професор кафедри теорії та методики олімпійського і професійного спорту
Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка,
м. Кропивницький
ORCID: 0000-0001-7956-1721

ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО СПОРТУ: ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ НАСЛІДКИ

У сучасному мінливому світі і, зокрема спортивному, набуває все більшого значення окреслення наслідків впливу інтеграційних процесів у їх практичному застосуванні. Дослідження проведено з метою визначення позитивних та негативних наслідків впливу глобалізаційних процесів на розвиток сучасного спорту. Використано **комплекс методів**: аналіз і узагальнення спеціальної літератури, документальних та інформаційних джерел і матеріалів Інтернет. Проаналізовано літературні джерела вітчизняних та зарубіжних фахівців. Визначені основні позитивні та негативні наслідки впливу глобалізаційних процесів на функціонування сучасного спорту. Позитивні наслідки: удосконалення системи підготовки спортсменів в цілому та підвищення рівня підготовленості та спортивної майстерності окремих спортсменів, можливість спортсмена і тренера підвищити свій рівень спортивної кар'єри, рівень умов життя своєї родини, отримати достойну фінансову винагороду за власні зусилля та досягнення, суттєве підвищення рівня проведення змагань і конкуренції на них. Негативні наслідки: відтік талановитих спортсменів, тренерів та інших фахівців, концентрація висококваліфікованих спортсменів у провідних клубах, лігах і країнах, неконтрольована селекція спортсменів. Визначено основні глобалізаційні процеси, що мають позитивний і негативний вплив на функціонування спорту:

проведення мегаспортивних подій, інформаційні і комунікаційні технологій, міграційні процеси та ін. Врахування і застосування позитивних глобалізаційних процесів дає можливість підтримувати і розвивати систему спорту, особливо високих досягнень у скрутних умовах війни в Україні. Це перш за все можливість здійснювати систему підготовки у міжнародних центрах та участь у змаганнях за кордоном. Урахування проблем негативних наслідків можуть дозволити пом'якшити деякі з них, а можливо і усунути.

Ключові слова: глобалізація спорту, позитивні, негативні процеси.

Voropai S. Globalization trends in the development of modern sports: positive and negative consequences. In today's changing world and, in particular, the sports world, the delineation of the consequences of the influence of integration processes in their practical application is becoming more and more important. The study was conducted with the aim of determining the positive and negative consequences of the influence of globalization processes on the development of modern sports. A complex of **methods** was used: analysis and generalization of special literature, documentary and informational sources and Internet materials. The literary sources of domestic and foreign specialists are analyzed. The main positive and negative consequences of the influence of globalization processes on the functioning of modern sports are determined. Positive consequences: improving the system of training athletes as a whole and increasing the level of preparation and sportsmanship of individual athletes, the opportunity for athletes and coaches to improve their level of sports career, the level of their family's living conditions, to receive a decent financial reward for their own skills and achievements, a significant increase in the level conducting contests and competing in them. Negative consequences: outflow of talented athletes, coaches and other specialists, concentration of highly qualified athletes in leading clubs, leagues and countries, uncontrolled selection of athletes. The main globalization processes that have a positive and negative impact on the functioning of sports are identified: the holding of mega-sports events, information and communication technologies, migration processes, etc. Taking into account and applying positive globalization processes makes it possible to support and develop the sports system, especially high achievements in the difficult conditions of the war in Ukraine. First of all, this is an opportunity to implement a system of training in international centers and participate in competitions abroad. Taking into account the problems of negative consequences can make it possible to mitigate some of them, and possibly eliminate them.

Keywords: globalization of sports, positive and negative processes.

Постановка проблеми. Аналіз джерел. Глобалізація (від англ. globalization) – процес всесвітньої економічної, політичної, культурної інтеграції та уніфікації. Це об'єктивний процес, що носить системний характер, охоплює всі сфери життя суспільства і стає більш зв'язаним і залежним від усіх його суб'єктів [2]. У сучасних глобалізаційних процесах чітко проявляються чотири базові аспекти: торгівля й фінансові транзакції, рух капіталу та інвестицій, міграція людей, розповсюдження знань [13].

Ці процеси охоплює практично всі сфери суспільної діяльності і виражаються в зміцненні зв'язків між найвіддаленішими куточками планети, небувале поширення по всій планеті ідей та інформації, технологій, культури, ціннісних орієнтацій, способу життя, поведінки; зростання інтенсивності взаємозв'язків у різних сферах завдяки інтенсивному розвитку транспортної та комунікаційної систем; виникнення спільних для світового співтовариства проблем, процес зростання загальнолюдських інтересів у всіх сферах людського буття, стертя граней між місцевими й всепланетарними подіями [2].

Не минули інтеграційні процеси і сферу сучасного спорту [12]. Так, в Олімпійських іграх сучасності беруть участь спортсмени з 206 країн [18]. Різні комплексні змагання, чемпіонати світу та континентів з різних видів спорту, особливо з футболу збирають біля телеекранів велику кількість глядацької аудиторії [10, 22]. Ці фактори створюють перспективу формування цілісного, неподільного світу в процесі глобальної спортивної інтеграції, що є об'єктивною реальністю, зумовленою природною ходю суспільної еволюції.

В науково-методичній літературі та інформаційних джерелах [8] визначено основні напрямки інтеграційних процесів у сучасному спорті, наслідки ж їх впливу в багатьох випадках є дискусійними, не чітко і аргументовано визначені. У сучасному мінливому світі і, зокрема спортивному, набуває все більшого значення окреслення наслідків впливу інтеграційних процесів у їх практичному застосуванні.

Робота виконана відповідно до комплексного плану науково-дослідної роботи Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Матеріал і методи. Метою дослідження є визначення позитивних та негативних наслідків впливу глобалізаційних процесів на розвиток сучасного спорту. Для досягнення поставленої мети нами були розв'язані наступні **завдання**: вивчити та окреслити основні напрямки глобалізаційних тенденцій у сучасному спорті; систематизувати позитивні та негативні наслідки їх впливу на розвиток сучасного спорту. У дослідженнях, для розв'язання завдань, нами використовувалися методи досліджень: аналіз і узагальнення спеціальної літератури, документальних та інформаційних джерел і матеріалів Інтернет.

Результати дослідження. В останні десятиліття ХХ і на початку ХХІ століття глобалізаційні процеси стали явищем, що має величезний вплив на сферу спорту. На думку багатьох фахівців вони

впливають не тільки на проведення спортивних заходів, організацію усіх дотичних до них процесів, але й на те, як спорт в цілому сприймається суспільством [16, 17, 20].

По великому рахунку, спорт як соціальне явище, у своїх початках заклав інтеграційні процеси ще з середини XIX сторіччя, які стали основою для функціонування всіх видів спорту сучасності. Так, процес функціонування того чи іншого виду спорту, зазвичай, розпочинається з визнання його міжнародним. Цей факт дає відчутний поштовх до його розвитку у низці країн. З'являються спортивні клуби, що культивують його в різних містах у різних країнах [9].

Ключовим чинником, що свідчить про глобальність процесів становлення виду спорту, є рішення щодо підготовки та прийняття єдиних міжнародних правил. Завершальним кроком у формуванні глобальної системи виду спорту можна вважати створення Міжнародної федерації чи асоціації, які чітко визначають систему організації та управління, а саме: спортивні стандарти – правила гри, спортивно-освітній стандарт, регулювання міграційного процесу, інформаційної, економічної діяльності на регіональному рівні, зміни у системі організації та управління [11, 14, 21].

Глобалізаційні процеси особливо потужно працюють у спорті високих досягнень, який під їх впливом у 80-ті роки XX сторіччя був залучений до таких інтеграційних процесів як комерціалізація і професіоналізація. [15].

На думку науковців [4, 5] значний вплив глобалізаційні процеси мають на систему підготовки кваліфікованих спортсменів, зокрема через інформатизацію сучасного суспільства. Новітні методики і сучасні технології підготовки спортсменів достатньо швидко стають загальновідомими і доступними. В таких умовах зростає конкуренція, а успіхів, як правило, досягають спортсмени або команди, в системі підготовки яких гармонійно поєднані високий рівень науково-методичного забезпечення тренувального процесу, позатренувальні та позазмагальні чинники підготовки, чинників впливу зовнішнього середовища, в тому числі й глобального характеру [4, 7].

Важливо також розуміти, що поширення швидкими темпами інформаційних технологій, міграція спортсменів і тренерів, пошук партнерів у світі для спільних виступів на офіційних міжнародних змаганнях посилює космополітичні тенденції у світогляді особистостей спортсменів і призводить до поступової втрати ідентичності та самобутності етносів.

Інформатизація сучасного суспільства, можливості глобальної мережі «Інтернет» і телебачення дозволяють переглядати будь-які змагання, не зважаючи на час і країну трансляції. Переваги глобалізації в цьому сенсі очевидні. Безліч людей у світі скористались таким станом, віддавши перевагу перегляду футбольних і баскетбольних матчів, змагань з боксу та автоперегонам.

В якості основних характеристик глобальних процесів у спорті вищих досягнень виокремлюють процеси міжрегіональної та міждержавної міграції молодих і висококваліфікованих спортсменів, тренерів та інших спортивних фахівців їх концентрацію в провідних національних і міжнародних центрах підготовки [15].

Під впливом цих процесів багато спортсменів і тренерів з легкістю змінюють спортивні знамена, а часто і паспорти у пошуках кращого заробітку чи можливості отримати більш якісну підготовку та виступити на великих міжнародних змаганнях. Така міграція висококваліфікованих спортсменів отримала назву «натуралізація» спортсменів. Прикладами можуть слугувати натуралізації бразильського футболіста Едмара Галовські де Ласерда для виступів у складі національної збірної України на чемпіонаті Європи 2012 року та американського баскетболіста Юджина Джетера для виступів у складі національної збірної України на чемпіонаті Європи з баскетболу 2013 року і чемпіонаті світу 2014 року та ін.

Для регулювання цих процесів МСФ (особливо в ігрових видах спорту) приймають єдиний нормативний правовий кодекс, в якому чітко зазначено, що атлети повинні підпадати під дію Трансферного регламенту МСФ [14, 16], метою якого є надання міграційному процесу цивілізовану правову форму відносин між усіма суб'єктами світового спорту [16].

На основі інтенсивної глобалізації спортсмени стали товаром, що є наслідком міжнародних інвестицій. Їх купують і продають, подібно до інших товарів та послуг [17, 19].

Один із найважливіших факторів, що безпосередньо впливає на розвиток того чи іншого виду спорту є освіта тренерів. Для забезпечення цього процесу МСФ стандартизують тренерську освіту і впроваджують нові методи, системи ліцензування тренерів, що сприяє формуванню бази даних тренерів. Прикладом цього може бути система ліцензування тренерів з футболу, гандболу та інших видів спорту. Це нововведення обумовлено розширенням Європейського Союзу, змінами європейського контексту, законодавства та професійної кваліфікації, формуванням глобального освітнього контексту (онлайн навчання, змішане навчання, визнання попереднього навчання та досвіду, нові професійні компетентності), можливостями навчання в різних країнах та університетах (академічна мобільність), змінами на ринку праці потреб національних та міжнародних федерацій, реорганізацією структур та формуванням єдиної Європейської кваліфікаційної бази (ЄКР), визнанням трьох напрямів освіти (федерація, університет, професійно-технічна) та впровадженням загальноєвропейської ліцензійної системи [6].

Глобалізаційні процеси у сфері сучасного спорту отримали потужний поштовх завдяки розширенню технологій та впровадженню комерційних аспектів у його сферу. Так, ЗМІ, а особливо телебачення, транслюють спортивних подій на широку міжнародну аудиторію, а з іншого боку комерційна реклама дозволяє створювати на цьому капітал [1].

На сьогодні, посилене залучення глобальних телекомунікаційних компаній дозволяє міжнародним спортивним організаціям та федераціям отримувати величезні доходи, продаючи телевізійні права [1]. У цьому процесі є суттєвий позитивний наслідок пов'язаний із формуванням певної фінансової незалежності у активному розвитку сучасного спорту. Поряд з цим є суттєві негативні наслідки і перш за все втручання капіталу у життєво важливі функції спорту, зокрема пов'язанні зі зміною правил змагань для створення гігієнічної телекартинки та зміну часу основних стартів для забезпечення телекартинкою основної глядацької аудиторії. До того ж не всі види спорту потрапляють у зону уваги телекомунікаційних компаній, що суттєво впливає на їх розвиток.

Обговорення результатів дослідження. Процеси глобалізації по-різному впливають на розвиток сучасного спорту. Сучасна глобальна система спорту – це постійна інтенсифікація структури взаємозв'язків, опосередкованої такими феноменами, як сучасна індустрія комунікацій та новітні інформаційні технології, а також процес глобалізації взаємопов'язаності: технологічної, організаційної, адміністративної і правової, кожна з яких, попри все інше, має власну логіку та динаміку змін. Тут можна виділити характерні особливості як позитивного так і негативного впливу.

Обґрунтовуючи позитивні чинники впливу глобалізаційних процесів на розвиток сучасного спорту слід зазначити, в першу чергу, удосконалення системи підготовки спортсменів в цілому та підвищення рівня підготовленості та спортивної майстерності окремих спортсменів зокрема. На ці процеси впливають як мінімум декілька факторів: розвиток інформаційних та телекомунікаційних технологій, програми підтримки інфраструктури, мережі міжнародних центрів підготовки, мережі Академій за видами спорту та освітніми спрямуваннями, які передбачають низку освітніх програм та ініціатив, включаючи: семінари для молодих тренерів; проекти Європейського Союзу ONSIDE та #BeActive, що фінансуються за рахунок спортивних програм Erasmus+; ліцензування тренерів [3].

Багато дослідників виділяють серед позитивних чинників і можливість спортсмена і тренера підвищити свій рівень спортивної кар'єри, рівень умов життя своєї родини, отримати достойну фінансову винагороду за власні вміння та досягнення маючи можливості участі в офіційних міжнародних змаганнях через зменшення конкуренції за рахунок їх міграції в інші клуби, команди, країни, а також зміни громадянства.

Також відзначається позитивний вплив глобалізаційних процесів на суттєве підвищення рівня проведення змагань і конкуренції на них, що підвищується цікавість до виду спорту, привертає увагу глядацької аудиторії та вболівальницького загалу. На основі цих процесів формуються кумири – зірки світового спорту, котрі стають еталоном для наслідування широкими верствами населення і, в першу чергу, молоді до занять спортом, гармонійного розвитку, здорового способу життя.

Але поряд із незаперечними плюсами глобалізаційних процесів є і певні їх негативні наслідки. Перш за все слід відзначити негативний вплив цих процесів на розвиток спорту у країнах, що мають низький рівень соціально-економічного розвитку і не тільки. З них відбувається потужний відтік талановитих спортсменів, тренерів та інших фахівців у заможні професійні клуби інших країн. Їх міграція безпосередньо впливає на зниження рівня конкуренції та занепаду виду спорту в країні взагалі.

Інша негативна тенденція пов'язана з концентрацією висококваліфікованих спортсменів у провідних клубах, лігах і країнах, що знижує спортивний рівень інших. Достатньо суттєвою є і неконтрольована селекція спортсменів (особливо в спортивних іграх) призводить до дисбалансу в складі команд. Внаслідок цього знижується рівень загальнокомандної підготовленості. Можливість придбання досвідченого і добре підготовленого спортсмена виключає необхідність підготовки власного якісного резерву. Це призводить до розладу окремих ланок підготовчого процесу, міграції талановитих тренерських кадрів у пошуку кращих умов роботи.

Висновки. Проведені нами дослідження дали можливість визначити основні глобалізаційні процеси, що мають суттєвий вплив на функціонування сучасного спорту. Серед них можна виділити: проведення мегаспортивних подій, вплив інформаційних і комунікаційних технологій на підвищення ефективності системи підготовки спортсменів, міграційні процеси та ін. Вплив цих процесів мають суттєві позитивні і деякі негативні наслідки.

Враховання і застосування позитивних глобалізаційних процесів дає можливість підтримувати і розвивати систему спорту, особливо високих досягнень у скрутних умовах війни в Україні. Це перш за все можливість здійснювати систему підготовки у міжнародних центрах та участь у змаганнях за кордоном. Враховання проблем негативних наслідків можуть дозволити пом'якшити деякі з них, а можливо і усунути.

Подальші дослідження даної проблеми будуть спрямовані на аналіз та визначення більш широкого спектру впливу глобалізаційних процесів, що постають перед сучасним спортом, а також вивчення шляхів розв'язання негативних наслідків.

Список використаних джерел

1. Борисова О.В. Современный профессиональный спорт и пути его развития в Украине. К.: Центр учеб. лит., 2011. 308 с.
2. Вікіпедія: електронна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/>
3. Долгова Н. Європейські ініціативи у сфері фізичного виховання та спорту. *Спортивний вісник Придніпров'я*. 2015. № 2. С. 55-58.
4. Есентаев Т. Современная система подготовки спортсменов в олимпийском спорте и ее внешняя среда. *Теория і методика фізичного виховання і спорту*. 2015. № 4. С.7-11.
5. Леонов Я.В., Васильев В.В. Соціально-ринкові умови розвитку сфери фізичної культури та спорту. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2013. № 5. С. 151-154.
6. Петрушевський Є.І, Борисова О.В. Проблеми організації та управління спортом в умовах сьогодення (на матеріалі спортивних ігор). *Молодь та олімпійський рух: Збірник тез доповідей XI Міжнародної конференції молодих вчених*. К. НУФВСУ. 2018. С. 38-39.
7. Платонов В.Н. Система подготовки спортсменов в олимпийском спорте. Общая теория и ее практические приложения: учебник [для тренеров]: в 2 кн. К.: Олимпийская литература, 2015. Кн.1. 680 с. Кн.2. 752 с.
8. Поли Р, Невшатель Р. Глобализация спорта (на материале футбола). *Наука в олимпийском спорте*. 2019. С. 46-55.
9. Bairner A. What's Scandinavian about Scandinavian sport? *Sport in society*. 2010. № 13(4). P. 34-43.
10. Dobson, Stephen; Goddard, John. The Economics of Football. Cambridge University Press. 10 February 2011. 407 p.
11. Fédération Internationale de Football Association. FIFA – Official website. URL: <http://www.fifa.com/aboutfifa/index.html>
12. Globalization and Sport: A Review by Susan Froetschel. Архівовано 23 December 2016 у Wayback Machine.
13. Globalization: Threats or Opportunity/ International Monetary Fund. 12 April 2000.
14. International Handball Federation Regulations for Transfer between Federations. URL: https://www.ihf.info/sites/default/files/2019-07/04%20_GB.pdf.
15. Lanfranchi P., Taylor M. Moving with the ball: The migration of professional footballers. Oxford: Berg, 2001. 265 p.
16. Lee B.J, Kim T.Y. A study on the birth and globalization of sports originated from each continent. *Journal of Exercise Rehabilitation*. 2016. № 12(1). P. 2-9.
17. Lucie T. Globalization of Sport: An Inconvenient Truth. *Journal of Sport Management*. 2009. № 23(1). P.1-20.
18. Overview of Olympic Games. Encyclopædia Britannica. Архів оригіналу за 3 June 2008.
19. Poli R, Ravenel L, Besson R. Annual Review of the European Football Players' Labour Market 2011. Neuchâtel: Centre International d'Etude du Sport. 2011. 96 p.
20. Richard G, Robertson R. Globalization and Sport. Blackwell: Publishing LTD & Global Networks Partnership, 2007. 144 p.
21. The International Olympic Committee (IOC) – Olympic.org. Official website of the Olympic Movement. URL: <http://www.olympic.org/en/content/>
22. Wong, Glenn M. The Comprehensive Guide to Careers in Sports. Jones & Bartlett Publishers. 8 March 2012. 144 p.

References

1. Borysova O.V. (2011). Sovremennyyu professyonalnyi sport y puty eho razvytyia v Ukrayne. K.: Tsentru ucheb. lit., Ukraine, 308.
2. Vikipediia: elektronna entsyklopediia. URL: <https://uk.wikipedia.org/>
3. Dolhova N. (2015). Yevropeyski initsiatyvy u sferi fizychnoho vykhovannia ta sportu. Sportyvnyi visnyk Prydniprovia, 2, 55-58.
4. Esentaev T. (2015). Sovremennaia systema podgotovky sportsmenov v olymпыiskom sporte y ee vneshniaia sreda. *Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu*, 4, 7-11.
5. Leonov Ya.V., Vasyliiev V.V. (2013). Sotsialno-rynkovi umovy rozvytku sfery fizychnoi kultury ta sportu. *Slobozhanskyi naukovo-sportyvnyi visnyk*, 5, 151-154.
6. Petrushevskiy Ye.I, Borysova O.V. (2018). Problemy orhanizatsii ta upravlinnia sportom v umovakh sohodennia (na materialy sportyvnykh ihor). *Molod ta olimpiiskyi rukh: Zbirnyk tez dopovidei XI Mizhnarodnoi konferentsii molodykh vchenykh*. K.: NUFVVSU, Ukraine, 38-39.
7. Platonov V.N. (2015). Systema podgotovky sportsmenov v olymпыiskom sporte. Obschchaia teoriya y ee praktycheskye prylozheniya: uchebnyk [dliia trenerov]: v 2 kn. K.: Olymпыiskaia lyteratura, Kn. 1. 680. Kn. 2. 752.
8. Poly R, Nevshatel R. (2019). Hlobalyzatsiia sporta (na materyale futbola). *Nauka v olymпыiskom sporte*, 46-55.
9. Bairner A. (2010). What's Scandinavian about Scandinavian sport? *Sport in society*, 13(4), 34-43.
10. Dobson, Stephen; Goddard, John. (2011). The Economics of Football. *Cambridge University Press*. 10 February 2011, 407.
11. Fédération Internationale de Football Association. FIFA – Official website. URL: <http://www.fifa.com/aboutfifa/index.html>
12. Globalization and Sport: A Review by Susan Froetschel. Архівовано 23 December 2016 у Wayback Machine.
13. Globalization: Threats or Opportunity/ International Monetary Fund. 12 April 2000.
14. International Handball Federation Regulations for Transfer between Federations. URL: https://www.ihf.info/sites/default/files/2019-07/04%20_GB.pdf.
15. Lanfranchi P., Taylor M. (2001). Moving with the ball: The migration of professional footballers. Oxford: Berg, 265.
16. Lee B.J, Kim T.Y. (2016). A study on the birth and globalization of sports originated from each continent. *Journal of*

Exercise Rehabilitation, 12(1), 2-9.

17. Lucie T. (2009). Globalization of Sport: An Inconvenient Truth. *Journal of Sport Management*, 23(1), 1-20.
18. Overview of Olympic Games.(2008). Encyclopædia Britannica. Архів оригіналу за 3 June 2008.
19. Poli R, Ravenel L, Besson R. (2011). Annual Review of the European Football Players' Labour Market 2011. *Neuchâtel: Centre International d'Etude du Sport*. 96.
20. Richard G, Robertson R. (2007). *Globalization and Sport*. Blackwell: Publishing LTD & Global Networks Partnership. 144.
21. The International Olympic Committee (IOC) – Olympic.org. Official website of the Olympic Movement. URL: <http://www.olympic.org/en/content/>
22. Wong, Glenn M. (2012). *The Comprehensive Guide to Careers in Sports*. Jones & Bartlett Publishers. 8 March 2012. 144.

DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K(162).20

УДК 378.016:796.4-051

Гоголь Т.В.

здобувачка ступеня PhD III року навчання спеціальності 011 Освітні/педагогічні науки, старший викладач кафедри теорії і практики фізичної культури і спорту Рівненського державного гуманітарного університету, м. Рівне
ORCID: 0000-0002-0880-640X

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЛОГІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ З ЛЕГКОЇ АТЛЕТИКИ

В останні роки роки сфера послуг фізичної культури і спорту набуває особливої актуальності. Проведення олімпійських ігор та світових першостей з різних видів спорту сприяло оновленню не тільки технічної бази об'єктів спорту вищих досягнень, а також споруд для масового заняття спортом. Саме логістика вирішує проблему комплексного підходу до підвищення якості їх обслуговування. Тому кожній спортивній організації для покращення сервісного обслуговування, задоволення потреб клієнтів необхідна сильна, професійна підготовка фахівців, яка включає і логістичну компетентність. Тому нині є актуальною розробка визначення педагогічних умов та розкриття специфіки формування логістичної компетентності у процесі професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів. **Мета:** розробити та охарактеризувати основні педагогічні умови формування логістичної компетентності майбутніх тренерів-викладачів з легкої атлетики. **Методи дослідження:** аналіз та узагальнення даних науково-методичної літератури та інформаційних джерел мережі Інтернет; вивчення та систематизація освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 017 «Фізична культура і спорт». **Наукова новизна:** сформовано основні педагогічні умови та технології ефективного формування логістичної компетентності майбутніх тренерів-викладачів з легкої атлетики.

Висновки. У статті обґрунтовано значення логістичного підходу у сфері фізичної культури і спорту. Проаналізовано компоненти та методологічні підходи формування логістичної компетентності. Охарактеризовано основні педагогічні умови, які лежать в основі моделі формування логістичної компетентності майбутніх тренерів-викладачів: умови-передумови, ситуативні умови та умови-вимоги. Виділені основні логістичні компетенції майбутніх фахівців з фізичної культури і спорту. Визначені основні рівні мотивації формування логістичної компетентності. Охарактеризовані методи та технології формування логістичної компетентності майбутніх тренерів-викладачів з легкої атлетики. Подальшими дослідженнями по даній темі буде експериментальне впровадження моделі формування логістичної компетентності у процесі професійної підготовки майбутніх тренерів-викладачів.

Ключові слова: педагогічні умови, логістика, логістична компетентність, модель формування логістичної компетентності, фахівець з фізичної культури і спорту, тренер-викладач з легкої атлетики.

Hohol T. The Pedagogical conditions of formation of Logistical competence of athletics trainer. In recent years, the field of physical culture and sports has become particularly relevant. The holding of the Olympic Games, the World competitions in various sports has helped to renew not only the technical base of high-achievement sports facilities, but also facilities for mass sports. It is logistics that solves the problem of an integrated approach to improving the quality of their service. Therefore, every sports organization needs strong, professional training, which includes logistics competence, to improve service and meet customer needs. Therefore, the development of theoretical and methodological aspects and the disclosure of the specifics of the formation of logistical competence in the process of professional training of future trainers-teachers are relevant today. **Objective:** to develop and characterize the main pedagogical conditions of formation of logistical competence of athletics trainers. **Research methods:** analysis and generalization of data of scientific and methodological literature and information